

ХРАМЪТЪ-ПАМЕТНИКЪ „СВ. АЛЕКСАНДЪРЪ НЕВСКИ“

Издигнатъ въ паметъ на Царя-Освободителя Александъръ II и освобождението на България. Инициативата за издигането на храма-паметникъ била взета отъ Учредителното народно събрание¹⁾ презъ 1879 г. Тогава Петко Каравеловъ, като подпредседателъ на Събранието, направилъ предложение да се построи единъ храмъ-паметникъ въ градъ Вел.Търново, на Чанъ тепе (на Царевецъ), като по този начинъ се задължалъ „нравствено народътъ“ и се посвети на Св. Александъръ Невски²⁾ — покровителя на Царя-Освободителя и императорската руска фамилия.

Освенъ това предложение било направено и друго: храмътъ-паметникъ да бжде построенъ на върха „Св. Никола“ (Шипченския балканъ), но то не се приело. Защитникъ на последното билъ народниятъ представител С. Беронъ. Предложението на Каравелова се приело съ акламации отъ народнитъ представители и още въ сщщото време билъ съставенъ комитетъ, на чело съ епископъ Климентъ Браницки, който да организира работата по направата на храма-паметникъ. На първо време, за да се снабди съ срѣдства, Комитетътъ отпечаталъ Конституцията въ 40,000 екз. и започналъ да я продава между народа по 50 сантима единия.

Презъ 1880 г. Второто О. Н. събрание, по желанието на Негово Височество Князь Батембергъ, решило, щото храмътъ-памет-

никъ да бжде издигнатъ намѣсто въ градъ В. Търново, както било прието въ Учредителното народно събрание — въ София. Решението на Народното събрание било одобрено отъ Княза, и последниятъ на 19 фев-

Храмътъ-паметникъ „Св. Ал. Невски“, гледанъ отъ северозападъ

руарий 1881 год. (годишнината на освобождението на България) издалъ следната прокламация³⁾ къмъ българския народъ:

„Възлюблений Ми Народе!

Народното Събрание отъ своя страна изяви желание да въздигне въ Столицата Ми великолѣпенъ Храмъ въ името на Св. Александра Невски, въ който да се възнасятъ молитви къмъ Всевишния за благоденствието на Царя-Освободителя и Неговия Народъ и за успокоение душитъ на падналитъ за освобождението на България герои.

¹⁾ Вижъ Дневници на Учредит. нар. събрание, год. 1879, стр. 229.

²⁾ Московски князь (1220—1263 г.). Прославилъ се съ победата си надъ шведитъ въ 1240 г. край р. Нева, отгдето носи и името си „Невски“, и оная надъ рицаритъ отъ Тевтонския орденъ. Признатъ за националенъ руски герой и светецъ.

³⁾ Предаваме прокламацията съ сщщия езикъ и правописъ, съ които е била публикувана презъ 1881 г. въ в. „Държавенъ вестникъ“, брой 13 отъ 4 мартъ. Сщщата е отпечатана и въ отдѣлна брошура.